

Elintarviketeollisuuden osavuosikatsaukset ovat huolestuttavaa luettavaa. Tulokset ovat heikkenemässä ja henkilöstöä joudutaan ir-

Arto Arvonen
Turun Kauppakamarin elinkeinopolitiikan
valiokunnan jäsen

Lehtikuva-arkisto/Juha Kärkkäinen
Kirjoittaja vetoaa kuluttajiin. Heidän käsissään on Suomen maatalouden ja elintarviketeollisuuden menestys, hän sanoo ja suosittelee kuluttajille kotimaisia elintarvikkeita.

Salon Seudun
Sanomat 16.8.2003

Hakepuun energiakäytöllä on pitkä perinne

Hakepuun laajamittainen energiakäyttö tuli Varsinais-Suomessa mahdolliseksi 2000-luvun alussa, kun alueella otettiin käyttöön kaksi uudenaikaista, biomassaa polttavaa leijupetikattilaa. Saloon, sokeritehtaan yhteyteen, valmistui Voimavasu Oy:n 32 megawatin kattila vuonna 2000. Turku Energia otti vuotta myöhemmin käyttöön uuden 40 megawatin kattilan. Lisäksi Perniöön valmistui pienempi hakelämpökotelo vuonna 2002.

Metsähakkeen tuotannolla on maassamme pitkä perinne. Ensimmäisiä hakkureita kehitettiin pienikokoiseen koivuun jo 1950-luvun lopulla. Harvennuskoivulla ei ollut silloin muuta menettä kuin halkolämmitys, joka jo väheni kovaa kyytiä.

Hakkureiden konekehittely eteni, ja käytännön urakoitsijat tarttuivat toimeen. Metsähakkeen vuosituotanto nousi 100 000 kiintokuutiometriin 1960-luvun alussa. Metsäteollisuus kehitti koivuselän keiton 1960-luvulla. Uudella menetelmällä oli laajat seuraukset. Koivupropsille tuli yhtäkkiä uutta menettä normaalinä pyöreänä puuna. Samalla metsähake lähes katosi. Hakkurit romutettiin vuosikymmenen loppuun mennessä. Myös muu pienpuun tutkimus hyytyi.

Sana energiapuu ilmestyi suomalaisen arkkitehtuurin 1970-luvun lopulla. Metsäntutki-

muslaitoksen professori Olavi Huikari esitti 1978 eduskunnalle, että puun energiakäyttöä tulisi harkita uudelta pohjalta. Kaksi peräkkäistä Lähi-idän öljysotaa olivat luoneet maailmantalouteen ja energiamarkkinoille huolestuttavan epävarmuuden. Riippuvuutemme tuontiöljystä tulisi vähentyä. Energian kotimaisuusasteen nostaminen tulisi ottaa kansalliseksi tavoitteeksi. Huikarin muista perusteluja puun energiakäytölle olivat syrjäseutujen työllisyys sekä 1950-luvulta lähtien ojitettujen, vielä pienpuuta kasvavien suomensiemme hoito.

Eduskunta hyväksyi perustelut. Se myönsi lisäbudjetissaan Metsäntutkimuslaitokselle varat laajaan energiapuu tutkimukseen: PERA-hankkeeseen (puu energian raaka-aineena).

Puuenergian osuus koko energian tarpeestamme oli 24 prosenttia vielä vuonna 1970. Ennen öljykriisiä puun energiakäyttö putosi vuosi vuodelta, kun vaihdoin hakea ja viljettä halpaan polttoöljyyn. Teollisuus poltti järkähtämättä raskasöljyä ja kivihiiltä. Alimmillaan puuenergian osuus kävi (1977) alle viidessätoista prosentissa. 1970-luvun lopulla puuenergialle oli selvä tilaus, kun öljyn hinta oli kolminkertaistunut ensin 1973 ja sitten uudelleen 1978-1979.

Metsäteollisuus huomasi sen ensimmäise-

nä. Sahat sekä sellu- ja paperitehtaat alkoivat uusia kattiloitaan öljyltä puulle. Puuenergian osuus alkoi taas nousta. Metsähakkeen tuotanto nousi noin 700 000 kiintokuutiometriin 1980-luvun alussa. Lupaavasti alkanut käyttö hiipui kuitenkin taas 1980-luvun puolivälissä, kun polttoöljyn hinta romahti lähes öljysotia edeltäneelle tasolle. Samoihin aikoihin lämmityksen energiaksi alkoi tulla halpaa sähköä, kun neljäs ja viides ydinvoimala kytkettiin valtakunnan verkkoon.

Metsähakkeen kolmannen nousun alku on syyskesästä 1990. Kannuksen metsäntutkimusosaston edesmennyt johtaja Ari Ferm kutsui metsäenergian tutkijat Metsätalon aivoriiheen pohtimaan, mihin hakkeen lupaa vasti alkanut energiakäyttö urvahti 1980-luvulla, ja mitä tutkimus voisi asialle tehdä. Fermin aivoriihestä poiki metsähakkeen uusi tutkimus ja alkoi puuenergian uusi nousu. Käytännön konekehittelijät ja kokeilevat hakeyrittäjät liittyivät tutkijoihin pian.

Vaikka tutkimus ja kehitystyö olivat rivakkaa, vierähti kuitenkin 10 vuotta ennen kuin metsähakkeen uusi nousu näkyi energiatilastossa. Hakkeen tuotanto junnasi paikallaan, noin puolessa miljoonassa kiintokuutiossa, koko 1990-luvun. Metsähakkeen tuotanto ja käyttö lisääntyivät selvästi vasta vuosikym-

menen taitteessa. Miljoonan kiintokuutiota ra- ja ylittyi 2001. Vuonna 2002 metsähaketta paloi 1,7 miljoonaa kiintokuutiota.

2000-luvulla metsähakkeen tuotantoa ei heiluta enää öljyn tynnyrihintaa maailmalla. Suomi on muiden Euroopan unionin maiden tavoin sitoutunut vähentämään haitallisen, fossiiliperäisen hiilidioksidin päästöjä. Mutkattomimmin se käy päinsä metsähakkeella ja muulla bioenergialla.

Varsinais-Suomen alueella se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että metsähake korvaa kivihiiltä Salossa, raskasta polttoöljyä Turussa ja kevyttä polttoöljyä Perniössä. Samalla alueen metsätalouden asema vahvistuu.

Veli Pohjonen
maatalous- ja metsätieteiden tohtori
dosentti
Helsingin yliopisto

VÄLIHUUTO

Epävirallinen osa